

19.11.2025

Julkinen

Hallitusneuvos Kirsi Ruuhonen

Sosiaali- ja terveysvaliokunta 20.11.2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja pelastustoimen järjestämisestä annetun lain muuttamisesta (129/2025 vp)

Hallituksen esitys koostuu seuraavista kolmesta osakokonaisuudesta, joista kustakin valtiovarainministeriö lausuu kohteliaimmin seuraavaa:

1) Yksityisen palveluntuottajan alihankinta

Valtiovarainministeriö kannattaa yksityisen palveluntuottajan alihankintaa koskevaa muutosta. Alihankinnan edellytyksiin liittyvä sääntely lisää joustavuutta hyvinvointialueiden palveluiden hankinnassa. Alihankinta on sallittua vain, jos siitä on sovittu hyvinvointialueen kanssa eli hyvinvointialueet päättävät lainsäädännön puitteissa ja itsehallintonsa mukaisesti palvelujen järjestämisen tavasta. Hyvinvointialueen tulee ohjata ja valvoa järjestämisvastuullaan olevaa palvelutuotantoa ja tämä vastuu ulottuu koko järjestämisvastuun alaiseen palveluketjuun. Hyvinvointialueen kanssa sopimuksen tehneellä yksityisellä palveluntuottajalla olisi selkeä kokonaisvastuu palvelutuotantoketjusta.

2) Investointisuunnitelmien ohjaus

Hyvinvointialueiden investointisuunnitelmaa ja sen hyväksymismenettelyä koskevan lainsäädännön tarkoitus on varmistaa, että hyvinvointialueen investoinnit toteutetaan taloudellisesti kestäväällä tavalla. Hyvinvointialueiden tehtäviä koskevat valtakunnalliset tavoitteet ovat keskeinen osa valtakunnallista sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen strategista valtion ohjausta.

Hyvinvointialueiden näkökulmasta uusi hylkäysperuste merkitsee valtion investointien ohjauksen säädösperustaista voimistumista. Toisaalta hyvinvointialueiden toiminnan tulee muutoinkin voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti toteuttaa valtioneuvoston asettamia valtakunnallisia tavoitteita.

Valtiovarainministeriö kannattaa investointisuunnitelmien hylkäyssääntelyn täydentämistä lisäämällä sääntelyyn perusteeksi ristiriidan hyvinvointialueiden tehtäviä koskevien valtakunnallisten tavoitteiden kanssa. Täydennetty sääntely olisi voimassa olevaa sääntelyä paremmin linjassa valtion hyvinvointialueiden

ohjauksen kokonaisuuden kanssa ottaen huomioon valtakunnallisten tavoitteiden säädöspohjainenkin merkitys.

3) Hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon seuranta ja arviointi

Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan on tärkeää varmistaa kansallisella tasolla riittävä tietopohja ja ennakointi sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön tarpeesta tuleville vuosille. Valtiovarainministeriö kannattaa säädöspohjaista velvoitetta hyvinvointialueille tuottaa kansallista ohjausta ja suunnittelua varten henkilöstöön ja sen käyttöön liittyviä tietoja. Hyvinvointialueiden henkilöstöä koskeva vertailukelpoinen tieto on välttämätöntä myös hyvinvointialueiden omassa johtamisessa.

Lainmuutoksella voi olla lisäävä vaikutus hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän hallinnolliseen työhön sekä järjestelmähankintoihin ja järjestelmäkehitykseen liittyviä kustannusvaikutuksia. Käytännössä hyvinvointialueet kuitenkin tuottavat jo nyt henkilöstön käyttöä koskevia tietoja. Esityksen tavoitteena oleva henkilöstötietojen tuottamisen ja käytön yhdenmukaistaminen on kannatettavaa. Osalle hyvinvointialueista voi hallituksen esityksen mukaan syntyä vähäisiä kustannuksia tähän liittyen. Yhdenmukaistamisen kustannukset vaihtelevat hyvinvointialue-, tietojärjestelmä- ja mittarikohtaisesti. Useilla alueilla on käynnissä tai tulossa tietojärjestelmä uudistuksia, joiden yhteydessä lainmuutos voidaan ottaa huomioon.

Hallituksen esityksessä muutoksen kokonaiskustannukseksi valtakunnan tasolla on arvioitu noin 470 000 euroa. Kokonaiskustannus on kertaluonteinen tiedonsiirtojärjestelmien investointikustannus. Hyvinvointialueiden omilla toimilla voidaan kuitenkin automatisoida tiedonkeruuta, joka voi johtaa erillistiedonkeruusiin käytettävän työajan vähentymiseen. Investointi voi viimeistään pidemmällä aikavälillä olla vähintään kustannusneutraali. Siksi kustannuslisäystä ei ole otettu huomioon hyvinvointialueiden vuoden 2026 rahoituksessa. Mahdolliset kertaluonteiset kustannuslisäykset tulevat katetuiksi rahoituksen jälkikäteistarkistuksessa.